

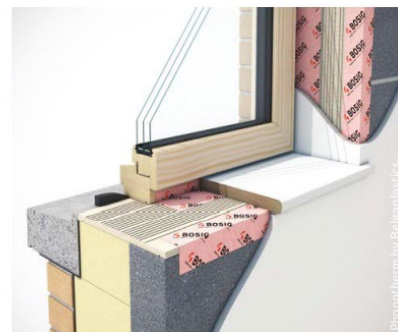
Studie en onderzoek voor kennisverwerving

Zie Showroom van Buildwise-projecten - [Alle projecten van Buildwise](#)

Het werkprogramma 2023 van het Technisch Comité **Schrijnwerk** bevat 4 hoofdthema's: **Buitenschrijnwerk** (ramen – plaatsing en eisen), **houtbouw**, **trappen** en **buitenafwerkingen** (gevelbekledingen en terrassen).

1. Buitenschrijnwerk – Houten, aluminium en pvc-ramen – Plaatsing en prestaties

Door de evolutie van de energieprestaties (as 'Green Deal' van onze Ambities 2025) en van de bouwsystemen is het nodig om de aanbevelingen omtrent de plaatsing van buitenschrijnwerk te herzien. Een globale, technische aanpak is noodzakelijk, aangevuld met een

organisatorische aanpak (as Métier). Digitale tools (technische en organisatorische) (as Bouw 4.0) bieden ondersteuning voor de professionals. Het normatieve kader (met CE-markering van ramen) staat centraal in de noden van de schrijnwerkers (as Métier).

Behoeften van de sector en verwachte impact

1. De documenten over de plaatsing van buitenschrijnwerk bijwerken
 2. Een kader opstellen voor de eisen die aan buitenschrijnwerk worden gesteld en ondersteuning bieden op het gebied van de CE-markering van (houten) ramen
 3. Hoe de prestaties van houten buitenschrijnwerk bepalen en valideren?
 4. Nood aan conforme bouwdetails voor de aansluiting van ramen met de ruwbouw
 5. Tool voor het opstellen van 'TV-conforme' prijsoffertes en het berekenen van de kostprijs voor het plaatsen van schrijnwerk
 6. Nieuwe materialen voor houten schrijnwerk identificeren en valideren
 7. Oorzaak en oplossingen voor geluidsoverlast door 'kraakgeluiden' van aluminium ramen
- **Schrijnwerkers beheersen de aandachtspunten waardoor ze een goede uitvoering van de ramen, en in het bijzonder de aansluiting met de ruwbouw, kunnen bieden**
 - **Schrijnwerkers en ontwerpers zijn vertrouwd met de normatieve eisen en kunnen deze bepalen in functie van de projectomstandigheden**
 - **Schrijnwerkers beschikken over duidelijke en praktische informatie voor de CE-markering van hun (houten) ramen**

- **Schrijnwerkers geven hun klanten een prijsofferte die gebaseerd is op de voorschriften van de TV's van Buildwise**

Deliverables en timing

Type	Specificatie	Timing
TV	Plaatsing van schrijnwerk – Houten ramen in spouwmuren	2023
TV	Plaatsing van schrijnwerk – Aluminium en pvc-ramen in spouwmuren	2023
TV	Plaatsing van schrijnwerk – Houten ramen in ETICS	2024
TV	Plaatsing van schrijnwerk – Aluminium en pvc-ramen in ETICS	2024
TV	Plaatsing van schrijnwerk – Ramen in houtbouw	2025
Tool	FENESTRio 1.2 – Prestatieniveaus van vensters (waterdichtheid, weerstand tegen windbelasting, schokweerstand) (NBN B25-002-1), beglazingstype (NBN S23-002)	2022 (Q4)
Tool	FENESTRio 2.0 – Uitbreiding met berekening van de U-waarde van vensters	2023
Artikel	Kraakgeluiden in buitenschrijnwerk (onderzoek <i>Standards for Acoustic Better Building</i>)	2023
Artikel	Akoestische prestaties van deuren (verschillen tussen meting in laboratorium en ter plaatse)	2023
Gids	Identificatie van nieuwe materialen voor schrijnwerk (onderzoek <i>PMEBois</i>)	2024
Artikel, databank	Impact van overstromingen op buitenschrijnwerk (onderzoek <i>FLOOD Bouwen en renoveren in overstromingsgevoelige gebieden</i>)	2024
Artikel	Integratie van PV- en SMART-technieken in buitenschrijnwerk	2023
Pathologie	Scheurvorming in dorpel na plaatsing van een raam	2023
Norm	Update van de technische clausules voor houten schrijnwerk (houtsoorten, gebreken, behandelingen van hout en kwaliteit van de verbindingen)	2023
Gids	Praktijkgids voor de CE-markering van schrijnwerk	2024
Tool	CPRO-tool met specifieke aanpak voor schrijnwerkers	2023

2. Houtbouw en biogebaseerde (isolatie)materialen

De opkomst van biogebaseerde materialen en de ontwikkeling van houtbouw (houtskelet en CLT, *Cross Laminated Timber* - kruislaaghout) rechtvaardigen de betrokkenheid van het Technisch Comité, wat zich vertaalt in de Prioriteiten van de As Metier en de As Green Deal van Ambities 2025.

Behoeften van de sector en verwachte impact

1. Nood aan een referentiekader (regels van de goede praktijk) voor houtskeletbouw
2. Duidelijk kader voor het ontwerp en de uitvoering van houtskeletbouw
3. Nood aan meer gedetailleerde gegevens voor de uitvoering van biogebaseerde materialen
4. Referentiedetails Houtbouw CLT, palen-balken en skelet
5. Technische oplossingen voor renovatie

Uniek referentiekader voor de sector van de houtbouw, bepaling van de regels van de kunst om bouwproblemen op de werf te beperken, toenemend gebruik van biogebaseerde materialen volgens de beoogde toepassing.

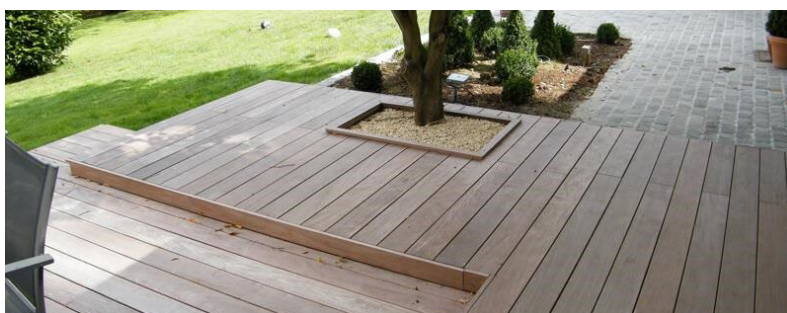
- **Houtbouwers en ontwerpers baseren zich op een uniek referentiekader voor de sector van de houtskeletbouw**
- **Deze regels van de kunst en bouwdetails maken het mogelijk om bouwproblemen in de houtbouw (skelet en CLT) te beperken**
- **De sector heeft een betere kennis en beheersing van de aandachtspunten voor een goede uitvoering van biogebaseerde materialen volgens de beoogde toepassing**

Deliverables en timing

Type	Specificatie	Timing
TV	Houtskelet – Eengezins- en rijwoningen	2023 (Q4)
Fiches	Biogebaseerde isolatiematerialen (<i>C-TECH Technologische dienstverlening Duurzaam Bouwen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest</i>)	2023
Details	Geoptimaliseerde bouwdetails op het vlak van geluidsisolatie voor optopping en renovatieprojecten in hout van gebouwen (<i>onderzoek RECURWOOD Het gebruik van hout voor de renovatie en optopping van gebouwen in stedelijke omgeving</i>)	2023
Tool	Digitale tool voor dimensionering van houten vloeren	2023
Gids	Ontwerpgids voor CLT-constructies	2024
Details	Bouwdetails CLT-constructie	2023

3. Buitenafwerkingen: houten terrassen en gevelbekledingen

Wat betreft buitenafwerkingen heeft het Technisch Comité Schrijnwerk twee prioritaire behoeften op de agenda gezet: de goede uitvoering van **houten buitenterassen** om het aantal bouwproblemen te beperken en het **gebruik van houten gevelbekledingen** die beantwoorden aan de eisen op het gebied van brandveiligheid.

Behoeften van de sector en verwachte impact

1. Een betere kennis van het gedrag in de tijd van houten buitenterassen , vooral op het vlak van materialen (bevestigingswijze, afstandhouders, afwerkingsproducten, houtsoorten, afstand tussen planken, ventilatiewijze)
 2. Regels van goed vakmanschap voor het ontwerp en de uitvoering van houten buitenterassen, met selectiecriteria volgens de voorziene configuraties en de gebruikte materialen
 3. Plaatsingstechniek voor gevelbekledingen en terrassen om hoge prestaties te behalen
 4. Essentiële parameters die het brandgedrag (brandreactie) van houten gevelbekledingen beïnvloeden
 5. Ontwikkeling en validering van configuraties in hout die beantwoorden aan de wettelijke brandvoorschriften voor laagbouw (hoogte < 10 m), ter aanvulling van de huidige beschikbare oplossingen (Buildwise-artikel van 2020).
- **Schrijnwerkers en ontwerpers zullen zich op een nieuw uniek referentiekader baseren, dat vandaag in België niet bestaat, voor het ontwerpen en uitvoeren van houten terrassen**
 - **De sector wordt in de uitvoering van houten gevelbekledingen niet gehinderd dankzij praktische oplossingen die voldoen aan de wettelijke brandvoorschriften voor laagbouw**

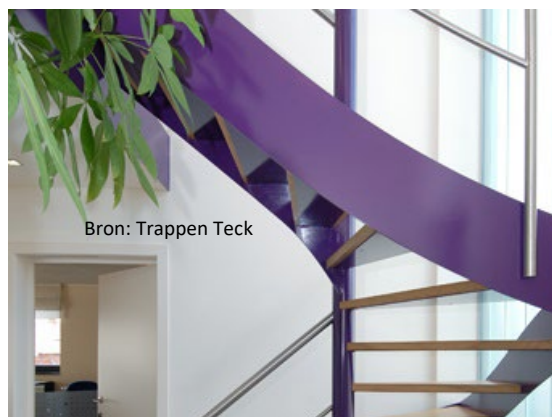
Deliverables en timing

Type	Specificatie	Timing
Artikels	Gedrag in de tijd van houten terrassen (veroudering, invloed van verschillende parameters)	2024 2025
TV	Ontwerp en uitvoering van houten terrassen	2026
Testverslag	Officiële brandproefverslag voor de validering van gevelbekledingen in inheemse houtsoorten die beantwoorden aan de brandreactie-eisen voor laagbouw	2023
Artikel	Samenvattend artikel van praktische oplossingen voor houten gevelbekledingen die beantwoorden aan de brandeisen voor gebouwen, als aanvulling op al voorgestelde oplossingen (BW-artikel van 2020)	2023
Opleiding	Wintercursus over houten gevelbekledingen die beantwoorden aan de eisen op het gebied van brandveiligheid	2023

4. Trappen

Behoeften van de sector en verwachte impact

Door de evolutie van de ontwerptechnieken, de behoeften van de gebruikers en de normen, met name wat toegankelijkheid betreft, is het noodzakelijk dat de referentiedocumenten voor de uitvoering en het ontwerp van trappen bijgewerkt worden. De TV 198, 'Houten trappen' (1995) is meer dan 25 jaar oud, waardoor ze gedeeltelijk achterhaald is, en grotendeels geactualiseerd moet worden.

- Schrijnwerkers en ontwerpers baseren zich op een uniek en actueel referentiekader voor het ontwerpen en uitvoeren van trappen

Deliverables en timing

Type	Specificatie	Timing
TV	Herziening van TV 198 – Houten trappen	2025

Valorisatieplan voor de sector

Webinars, opleidingen en informatieavonden, databank 'bouwdetails', uitgave van publicaties in tijdschriften van partners (Embuild FWMB en Schrijnwerkers, Bouwunie, ...)

Toekomstige thema's waarover het TC zich buigt/zal buigen

Begroende gevels (Innovation paper 38 (11-2022)) blijft een belangrijk thema voor een duurzame en gezonde ontwikkeling van stadswijken. In de sector is er ook nood aan het ontwerpen en uitvoeren van demonteerbare en circulaire schrijnwerkelementen. Geïndustrialiseerde oplossingen worden ontwikkeld om de renovatie te vereenvoudigen.

Actieve werkgroepen in 2023

Type	Titel	Doelstelling
Technisch Comité	Schrijnwerk-Menuiserie	Aansturing en opvolging van BW-acties op het gebied van schrijnwerk Serie TV's over de plaatsing van buitenschrijnwerk
Werkgroep	Houtskeletbouw	TV Houtskeletbouw
Werkgroep	Trappen	Herziening TV 198, 'Houten trappen'
Werkgroep	Project RECURWOOD	Werkgroep ter ondersteuning van het onderzoek naar RECURWOOD, dat toegespitst is op de bouwdetails van houtbouw voor renovatiedoeleinden (vooral focus op geluidsisolatie)

Buildwise

